

# SLOVENSKA ZEMLJA

Glasilo slovenske kmečko - delavske politike

Za konzorcij: izdajatelj in urednik Kreutzer Pavel, Ljubljana, Trnovski pristan 14  
Štev. čekovnega računa 16782. Tisk Delniške tiskarne d. d. (Predstavnik F. Pintar)

Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 40 din, polletno 20 din, četrletno 10 din.  
Za kmete in delavce naročnina letno 32 din, polletno 16 din, četrletno 8 din.

Štev. 3

Ljubljana, dne 7. marca 1940

Leto III.

Slovenska vas in slovensko kmečko ljudstvo sta bila že večkrat predmet najrazličnejših razprav v časopisju in tudi na raznih javnih razgovorih. Veliko se je že govorilo o žalostnih kulturnih, gospodarskih in socialnih razmerah, v katerih danes živi slovensko kmečko-delavsko ljudstvo. Na takih sestankih, shodih in posvetih je bilo tudi že sprejetih nešteto resolucij, predlogov in načrtov. Razni politiki in politični agitatorji so ta položaj slovenskega kmečkega ljudstva znali tudi spretno izrabiti v svoje sebične namene. Obljubljali so izboljšanje teh nevzdržnih razmer, kadar so bili v opoziciji, niso se pa lotili resnega dela, kadar so prišli na oblast. Slovenska vas še kar naprej gospodarsko in kulturno prepada in slovenski kmet je še zmerom nesvo-boden

Odgovor je lahek. Zato, ker mu je manjkala prava kulturna, gospodarska in politična organizacija, zlasti politična. V kolikor je bil slovenski kmet dozdaj politično organiziran, so bile to meščanske stranke, ki so se izživljale v glavnem v tem, da so druga drugo spodrivale z oblasti, a na oblasti nobena ni bila v korist slovenskemu kmetu. Slovensko kmečko ljudstvo je bilo v teh strankah samo potrebno število, s katerim so nekateri gospodje prišli do poslanskih dnevnih in ministrskih plač. Sedaj pa se je tudi slovenski kmetom zjasnilo. Spoznali smo, da v teh gospodskih strankah ni za nas prostora in da s svojim sodelovanjem pri teh strankah sami podpiramo tisto politiko, ki ne prinaša kmečko-delavskemu ljudstvu nobenih koristi. To spoznanje nas je združilo v kmečko-delavsko skupnost in sklenili smo, da se sami organiziramo v svoji politični organizaciji, v kateri bomo tudi sami odločali. Postati hočemo nosilci vse slovenske narodne, gospodarske in socialne politike in usmerjevalci svojih življenjskih razmer. Hočemo in zahtevamo zase enak delež pri upravljanju državnih in družbenih vprašanj, kakor ga danes imajo nekateri drugi stanovi, ki niti po svojem delu niti po svoji številčni moči nimajo pravice do njega.

Veliko delo nas še čaka, toda ne smemo se ga izogibati. Vedeti moramo, da smo v veliki večini in da smo mi tisti, ki sestavljamo jedro slovenskega naroda. Zato kličemo vsem svojim sotrpinom, slovenskim kmetom: Pridružite se naši kmečko-delavski politiki, kajti le složni in združeni bomo lahko izbojevali to, kar si je hrvatski kmet deloma že pribojeval. Zberimo se okrog «Slovenske zemlje», ki je glasilo naše politike in iz katere naj govori glas slovenskega kmečko-delavskega ljudstva!

Dovč Ivan, Šmartno ob Savi.

## Somišljeniki!

Podpirajte in širite  
svoj lastni tisk!

Kreutzer Pavel:

## Naša državno-narodna zavest

Samobiten narod smo in kot tak se hočemo tudi izživljati

Konec preteklega leta je v založbi «Slovenije» (izdajatelj Živojin Prosenec) zopet izšla drobna knjižica pod naslovom «Slovenska nacionalna čitanka (zakaj ne «narodna», opomba uredn.). Prav je tako! Slovenci smo narodno vse premalo zavedni in iz tega dejstva izvirajo vse napake, ki smo jih delali v preteklih stoletjih in ki so jih naši vodilni politiki delali tudi dvajset let našega življenja v svoji lastni državi, ki je bila ustanovljena ne samo s krvjo tisočev in tisočev, ki so padli na bojnih poljih, temveč tudi z voljo in požrtvovalnostjo slovenskega ljudstva, ki je videlo v lastni narodni državi uresničenje vseh narodnih hotenj. Narod, ki ne ve, kaj hoče in ki za svoje vzore ni dejansko požrtvovalen, ni narod, temveč čreda, ki živi po tuji volji in tuji milosti. Imeli smo v slovenski narodni zgodovini svetle trenutke, ko se je slovensko ljudstvo zavedlo tega dejstva in povzdignilo svoj glas za ohranitev lastne narodne državnosti, ravnanje se po načelu «regnum regni non praescribit leges», kar bi se po naše reklo «državni narod ne more biti pokoren državniemu narodu». Ta državno-narodna zavest slovenskega naroda pa je ravno v preteklih dvajsetih letih precej obledela, pri čemer imata največjo krivdo naši vodilni politični stranki. V slovenski državno-narodni zavednosti nas sploh ni nihče vzgajal, nasprotno so naši vodilni slovenski politiki tako vzgojo namenoma zamenjali, da so lahko delali z ljudstvom, kar se jim je zahotelo in kar je bilo njih malenkostnim in strankarskim koristim bolj prav. Zato so slovenske vodilne stranke v naši državi vodile zmerom le politiko brez naroda in zoper njegovo slovensko državno-narodno zavest. O tem «narod naš dokaze hrani» in prišel bo čas, ko bo ljudstvo poklicalo na odgovor vse tiste, ki so na vodilnih mestih zanemarjali svoje slovenske narodne in državne dolžnosti in bo tudi poteptalo lažnjivo slavo tistih, ki so že v grobu.

Narodna dolžnost vsakega slovenskega politika bi morala biti: Skrb in delo za ohranitev slovenske narodne samobitnosti. Državna dolžnost slehernega slovenskega politika pa bi morala biti: Neutrudljivo prizadevanje za združitev vsega slovenskega naroda v enem državnem okviru in ustvarjanje pogojev, da postane in ostane slovenski narod na svojem narodnem ozemlju suveren, to se pravi, da je na tem ozemlju slovenski narod sam edini izvir in usmerjevalec politične oblasti, ki se z njegovim privoljenjem nad njim izvršuje.

Zato s tem večjim veseljem pozdravljamo vsako pobudo, naj pride s katere koli strani, če ima namen slovenskemu narodu obuditi njegovo narodno zavest in mu poklicati v spomin njegovo narodno izročilo, ki sega

nazaj v 568. leto po Kristusu. Vemo, da zgodovina ni vse v življenju naroda, vemo pa tudi, da je važen činitelj v vzbujanju narodne in državne samozvesti. Ta zavest pa lahko pripomore, da je prihodnost častno in srečno nadaljevanje preteklosti in sedanjosti. Iz zgodovine svojega naroda črpajmo pobude in moči za veliko hotenje in veliko delo. Le tako postanemo vredni nasledniki naših prednikov, ki so pod mnogo težavnejšimi okolnostmi častno izvrševali svoje narodne dolžnosti.

Da je naša zgodovina častna, nam izpričuje nekaj letnic, ki jih navajamo iz navedene knjižice.

568. leta po Kristusu so prišli Slovenci v svojo novo domovino — od Donave do Jadrana — in imeli svojo slovensko državno ureditev. Ohranili in obranili so jo s svojo močjo in krvjo (ter narodno zavednostjo; opomba uredn.). Naselili so nad 70.000 km<sup>2</sup> zemlje. (Dravska banovina ima nekaj nad 16.000 km<sup>2</sup>). 623. leta so Slovenci ustanovili svoje kraljestvo pod kraljem Samom in s tem pokazali svojo državnostvorno moč mnogo pred Hrvati in Srbi.

Od 658. do 748. leta je obstajala samostojna Koroška (Korotan), znana po staroslavnem ustoličevanju svojih knezov, kjer je ljudstvo v obredu ustoličenja posebno jasno izpričalo, da je le narod sam jedro vse demokracije. Bil je samostojen naš Korotan, sam svoj, vodilen v slovenski skupnosti, ki je živela tudi v našem Podonavju, Panoniji, Krajini in Primorski. Naše ustoličevanje je edinstveno državo-pravno dejanje, ki nima enakega na svetu. Ustoličevanje slovenskih knezov na Gosposvetskem polju jasno priča o svobodi, volji in veličini našega naroda, že od najstarejših časov. In o našem življenju ter podrejanju celo tujih knezov našemu pravu! Je izraz visoke demokracije kulture ter globokega pojmovanja pravične, človečnosti,

ne, demokracije ureditve za blaginjo vsega naroda. Zato se mu tudi tuji knezi niso mogli izogniti in so napravili, kar je velevalo naše slovensko narodno pravo. Demokracijski obred ustoličenja je slovenski narod izvrševal še v dobi, ko so živel današnji veliki kulturni narodi pod oblastjo neodgovornih nasilnikov.

In še mnogo je letnic, ki pričujejo o slovenski državni narodni zavesti, pa tudi o dobah, ko je ljudstvo klonilo, ker ni imelo pravih narodnih voditeljev.

1478—1715 — je doba boja za «staro pravdo». Kmet je zahteval svoje pravice, ki jih je nekdaj že pridobil, a po tuji sili izgubil. 1515. leta je bil kmečki upor vseslovenski, a 1573. leta že slovensko-hrvatski, ko je torej naš kmet v svojem boju za zaveznika poiskal krvnega sotrpina.

Boj za «staro pravdo» torej pomeni: Boj za staro slovensko narodno pravico.

Ne sprejememo nase vlade plemstva ali sile, temveč samo vlado poštenja in svobode, piše o Slovencih tedanja nemška knjiga. Ali si more kdo misliti veličastnejše spričevalo čistega demokratičnega duha?

Od 1800. do 1848. leta je živel naš največji genij France Prešeren, ki je v pesniški besedi na novo pribil slovenski politični program:

«Najpeč sveta otrokom sliši Slave!  
Tja bomo naši pot, kjer nje sinovi  
si prosti volijo vero in postave!  
Če pa nam smrt naklonijo Bogovi,  
manj strašna noč je v črne zemlje krili,  
kot so pod svetlim soncem sužnji dnovi!»

Današnji čas nas postavlja spet pred odločitev. Ali hočemo svobodo, enakopravnost in kruh za vse, ki pošteno delajo, ali ne? Naša dolžnost je, da nadaljujemo delo, ki so ga naši predniki začeli že pred tisočletjem in slovenskemu ljudstvu pribojujemo pravice, ki mu gredo enako kakor drugim, čeravno večjim narodom!

## Kdo je proti avtonomiji?

«Slovenski gospodar», štajersko glasilo slovenske JRZ, je objavil v zadnji številki pod naslovom «Stara banovina so poslavlja» članek, v katerem na grd in lažnjiv način blati našo politiko. Očita nam, da smo proti avtonomiji Slovenije in da smo stranko spočeli v Zagrebu. Ker je «Slovenski gospodar» že star in pozabljen, je pozabil, da smo bili vsa leta šestojanuarskega in JRZ režima odločni zagovorniki avtonomije Slovenije in se nismo strašili nobenih žrtev. Za svoje delo smo bili preganjani od režima, kateremu je «Slovenski gospodar» zvesto služil. Ob ustanovitvi stranke,

smo sprejeli v svoj program zahtevo po takojšnji avtonomiji Slovenije. Vse naše delo je usmerjeno v tem pravcu. «Slovenski gospodar» seveda tega neče vedeti, ker je bil prisiljen, da se skriva med JNSarske zagovornike centralizma. Če bi hoteli gospodje, katerim služi «Slovenski gospodar» uresničiti vsaj del naših zahtev, ko zahtevamo avtonomijo Slovenije, bi jo že imeli. Zato naj «Slovenski gospodar» lepo molči

# Naš kmet in javno življenje

*P. K.*

Napori za združitve radikalov v enotno stranko zaenkrat še niso uspeli. Nasprotja med posameznimi skupinami še ne bodo tako hitro izravnana in zato bo radikalna stranka, če pride do združitve, še precej časa izpostavljena notranjim trenjem, ki ji gotovo ne bodo koristila. Ali bo prišlo do združitve Narodno radikalne stranke z JRZ je težko prerokovati. Glavni odbor Narodno radikalne stranke je *odklonil vstop dr. Korošca in z njim ves slovenski del JRZ v enotno radikalno stranko*, pa tudi bosanske muslimane pod vodstvom dr. Kulenovića odklanja, ki z združitvijo JRZ in z Narodno radikalne stranke ne bi bili zadovoljni in bi v tem primeru ustanovili svojo lastno politično stranko. V tem primeru bi *moral tudi slovenski del JRZ obnoviti svojo politično stranko* in se zvezati z eno ali drugo srbsko stranko. Aca Stanojević bi baje taki zvezi ne nasprotoval.

[illegible]

# Kaj se godi po svetu

## Možnost „petrolejske“ vojne

Zbiranje francoskih in angleških čet v Siriji in Iraku, je vzrok vznemirjenosti vesti, ki napovedujejo razširitev vojne iz zapadne Evrope na bližnji vzhod. Po zadnjih poročilih imajo zavezniki pod poveljstvom francoskega generala Weyganda zbrano vojsko 350.000 mož, pa tudi prednjeazijske države imajo pod orožjem večje število vojaštva. Turčija je izdala poseben zakon o narodni obrambi, ki daje vladi veliko moč in pravice, ki jih doslej ni imela. Vojaške priprave Sovjetske zveze niso neopažene. Zaskrbljenost, ki je zaradi tega nastala, je razumljiva. Položaj se kljub pomirjevalnemu govoru turškega ministrskega predsednika Saidama ni izboljšal. Sovjetski napadi v radiju in časnikih na prednjeazijske države ne obetajo nič dobrega.

Stališče zaveznikov ni lahko. Prednjeazijske države: Irak, Iran in Afganistan, ki so pod njihovim vplivom, bi ne bile kos sovjetski vojski. Turčija, ki je tudi na strani zaveznikov pa si napadalne vojne ne želi in bo šla v vojno le tedaj, če bo napadena. Gospodarska vojna zaveznikov proti Nemčiji ni popolna, ker ji angleška blokada ne more preprečiti dovoza sovjetskega petroleja in sirovin po sovjetskih železnicah iz Azije in Ame-

rike. Zlasti veliko dobiva v zadnjem času Nemčija od Sovjetske zveze petroleja, ki ima svoja vrelišča na Kavkazu, to je v bližini turške in iranske meje. Zavezniki bi radi preprečili nemško izkoriščanje sovjetskega petroleja in zato tvegali, če bo za njihovo zmago potrebno, tudi napad na Sovjetsko zvezo.

Nemčija pa bi rada preprečila angleško izkoriščanje petroleja v Iraku in Iranu. Zato pritiska na Sovjetsko zvezo, da bi z vojno iztrgala iz rok Angležem njihove petrolejske vrelece, kar bi bilo za zaveznike verjeten poraz, ker ne bi mogli dobiti nadomestila za izgubljeni petrolej, brez katerega je uspešno vojskovanje nemogoče. Ali bodo Sovjeti podlegli nemškemu pritisku, je težko prerokovati, ker ne vemo, koliko jih je izšolal vojni pohod na Finsko.

Če bo prišlo do vojne na vzhodu, bo imela ta izključno petrolejski značaj, pa naj jo začne zavezniki ali Sovjetska zveza in Nemčija. Boj za petrolej, ki je največja gibalna sila modernega vojskovanja, bo prisilil ta ali drugi tabor, da prime za orožje. Odvisno pa je to predvsem od položaja na zapadnem bojišču in gospodarske vojne, ki jo hočejo izvajati zavezniki v svoj prid.

## Wellesovo potovanje po Evropi

Rooseveltov odposlanec Sumner Welles, ki je prišel pretekli teden v Evropo, nadaljuje svoje potovanje. Iz Rima, kjer je bil najprej, je odpotoval preko Švice v Berlin. V Berlinu je imel daljše razgovore s Hitlerjem in zunanjim ministrom Ribentropom. O razgovorih z nemškimi državniki ni dal Welles nobenih izjav, pač pa bo poslal iz Švice, kamor se je iz Berlina vrnil, obširno poročilo predsedniku Rooseveltu. Wellesovo potovanje po glavnih evropskih prestolnicah ima predvsem poizvedovalni namen. Od njegovih poročil, ki jih bo prinesel Rooseveltu, bo odvisno, kakšna bo bodoča ameriška zunanja politika.

Zadnji čas so se razširile govorice o možnosti premirja. O njihovi resničnosti je dvomiti, ker jih uporabljata oba vojskujoča se tabora, da bi ubila moralno moč svojih nasprotnikov. V Rooseveltovo posredovanje za sklenitev miru ne smemo veliko verjeti, ker je zanj premalo izglelov. Oba tabora sta jasno povedala svoje vojne namene in poudarila, da od njih ne odstopta. Welles ima zato težko nalogo, da razvzolja evropska vprašanja in to je tudi namen njegovega potovanja.

Iz Švice odpotuje Welles v London in Pariz, kjer bo obiskal tudi predstavnike poljske vlade, nato pa se bo preko Rima vrnil nazaj v Ameriko.

## Sovjetski uspehi na Finskem

Zadnja sovjetska ofenziva proti finski vojski je precej izpremenila položaj v sovjetsko korist. Finci so bili prisiljeni zaradi sovjetske premoči umakniti se iz svojih prvih položajev v druge. Pri tem so izgubili zlasti važno mesto Viipuri, na katerega razvalinah je zavihrala sovjetska zastava. Sovjeti so pričeli z novo ofenzivo tudi na skrajnem severu okrog Pečenge, kjer so dosegli več uspehov. Sovjetski zavojevalni pohod na Finsko, ki traja že tri mesece, je vzbudil po vsem svetu veliko ogorčenje. Od povsod prihaja-

jo na Finsko novi prostovoljci, vendar za uspešno obrambo še vedno premalo. Z razširitvijo bojišča na Karelijski ožini, bo položaj Fincev slabši, ker bodo Sovjeti lahko vrgli v boj več svojih moči. V sklenitvi premirja med Finsko in Sovjetsko zvezo, ki ga najbolj želi Nemčija, je malo upati. Junaški odpor Fincev in prostovoljcev bo, če ne bo prišla večja pomoč, ponehal; Finska bo postala žrtev «sovjetske osvoboditve malih narodov in držav».

sporazum, po katerem bo Nemčija izkoriščala petrolejske vrelece v sovjetski Haabsburški republiki. Tu se že sedaj izkorišča letno po 5 milijone ton petroleja, njegova proizvodnja pa se bo povečala lahko na 8 milijonov ton letno.

+ **Amerika ne bo prekinila svojih diplomatskih odnosov s Sovjetsko zvezo.** Kredit za vzdrževanje ameriškega poslaštva v Moskvi je kongres odobril. Sovjetski zunanji minister Molotov je povabil nedavno ameriškega poslanika na večerjo.

+ **Angleški internirani letalci ušli.** Angleškim letalcem, ki so bili internirani v Belgiji, ker so pristali s svojimi letali, so iz internacijskih taborišč pobegnili.

+ **Posojila za «neodvisnost».** V Belgiji in Nizozemski so bila razpisana posojila za državno obrambo, ki jih imenujejo «posojila za neodvisnost». Vsa posojila so bila v obeh državah vpisana že v par dneh.

+ **V zavezniški vojni svet bo stopil tudi zastopnik Poljske.** S tem hočejo zavezniki ovreči nemške trditve, da ne bodo storili ničesar za obnovo Poljske.

+ **Churchill bo postal minister za koordinacijo.** Angleški mornariški minister Churchill bo postal minister za koordinacijo. To ministrstvo ima nadzorstvo nad mornariškim, vojnim informacijskim ministrstvom.

+ **Mirovni poskusi brez Japoncev in Sovjetov ne bodo uspeli,** pišejo japonski listi.

+ **Nemški narod se zaveda,** da se bori za biti ali ne biti, je dejal propagandni minister Göbbels. Zato ni mogoč brez priznanja njegovih pravic noben sporazum.

+ **Socialisti proti Sovjetom.** Mednarodna konferenca socialistov v Bruslju je ostro obsodila sovjetsko politiko. Sovjeti škodujejo mednarodnemu delavskemu gibanju in zato morajo socialisti nastopiti proti njihovi politiki.

+ **Avstrijsko legijo hoče ustanoviti** Oton Habsburški v Ameriki, kamor je pretekli teden odpotoval iz Pariza.

+ **Srbi in Bolgari bodo imeli v bodoče skupne bogoslužne knjige.** V Sofiji je bil posvet predstavnikov bolgarske in srbske pravoslavne cerkve o izdaji teh knjig.

+ **Agrarno reformo,** ki jo je izvedla španska republikanska vlada, je general Franco te dni razveljavil. Španski kmetje so spet ob svojo zemljo, ki so jo pridobili z velikimi težavami.

+ **Preseljevanje Nemcev.** Iz sovjetskih dežel se je izselilo na poljsko ozemlje, ki je zasedeno po Nemcih, 140.000 Nemcev.

+ **Izgube na morju.** Po poročilih francoske vlade je bilo doslej potopljenih 312 ladij. Največ potopljenih ladij je bilo angleških. Skupna tonaza potopljenih ladij je okrog 1 milijon 100.000 ton.

+ **Izvoz nemškega premoga** hoče preprečiti angleška vlada. Najbolj je prizadeta Italija, ki ima v Rotterdamu na Nizozemskem natovorjenih več ladij premoga. Zato je vložila v Londonu protest.

+ **Vsa poljska posestva** je razlastila nemška vlada na ozemlju, ki je pripadlo v območje nemškega rajha.

+ **Belgijska in nemška letala** so se spopadla nad belgijskim ozemljem. Belgijska vlada je zato vložila pri nemški vladi oster protest.

+ **Dr. Schacht ne pride na Balkan.** Nemška vlada zanika tuje vesti, da bo bivši guverner nemške narodne banke dr. Schacht odpotoval na Balkan, kjer bi se razgovarjal v imenu nemške vlade o važnih gospodarskih vprašanjih.

+ **Jugoslovansko-bolgarsko prijateljstvo.** V nedeljo je bila v Sofiji ustanovljena Jugoslovansko-bolgarska trgovinska zbornica. Jugoslavijo je zastopal trgovinski minister dr. Ivan Andries. — V sobranju (državnem zboru) pa je imel kralj Boris govor, v katerem je med drugim poudaril velik pomen večnega prijateljstva med nami in Bolgarijo. Razveseljiv dogodek.

## Kdo bo izvažal živino?

Živina je izmed najvažnejših dohodkov večine slovenskih kmetov. Živina je glavni izvozni predmet Slovenije. Zato kmetom ne sme biti vseeno, kako in kdo živino izvažajo. Do sedaj so se pečali v Sloveniji z njenim izvozom predvsem trgovci in le tri zadruge. Trgovci so dobivali kontingente (količine izvoza) in dovoljenje za izvoz. Od njihove volje je zato v nemali meri odvisna cena živine. Popraševanje po naši živini se je v zadnjem času zelo povečalo. Ker pa je cena odvisna od popraševanja, bi se ta morala dvigniti, kar pa se ni zgodilo. Cena živini je ostala skoraj neizpremenjena v korist trgovcev-izvoznikov, ki so zaslužili na račun kmetov lepe milijone. Da se prepreči bogatenje izvoznikov spekulantov, pripravlja vlada novo uredbo o izvozu živine.

Po novi uredbi, ki bo v najkrajšem času objavljena, bo točno določeno, kdo in v kakšni meri bo smel živino izvažati. Glavni izvoznik živine bodo v bodoče zadruge, ki bodo dobile polovico vseh kontingentov, dalje bodo smeli izvažati živino živinorejci in tisti, ki pitajo živino ter živinski trgovci, ki se bavijo vsaj tri leta z izvozom živine. Vsem drugim bo izvoz živine prepovedan. S tem se hoče preprečiti izvoz raznim spekulantom, ki bi hoteli izrabiti ugodne tržne razmere v svoj prid.

Pomanjkljivosti nove uredbe so

predvsem v tem, da ne pove, ali imajo zadruge polovico kontingentov za izvoz po posameznih področjih (babinah, okrajih) ali od vsega izvoza. Lahko se namreč zgodi, da se bo v nekaterih krajih razvil samo združni izvoz živine, medtem ko bodo imeli v drugih izvoz še naprej v rokah trgovci. Ta nevarnost grozi zlasti tam, kjer ni zadrug, ki bi mogle živino izvažati.

Že zgoraj smo omenili, da se bavijo v Sloveniji z izvozom živine samo tri zadruge in da je naša trgovina z živino v rokah trgovcev. Vprašanje, kdo bo postal v bodoče glavni izvoznik živine iz Slovenije, s to uredbo ne bo rešeno. To je za slovenske kmete hud udarec, zlasti še zato, ker je na Hrvaškem že danes pretežni del trgovine z živino v rokah «Gospodarske Sloge». To vprašanje je še toliko bolj pereče, ker v vseh treh zadrugah, ki izvažajo iz Slovenije živino, ne odločajo kmetje in imajo zato bolj trgovski kakor pa združni značaj. Zato bi se morali naši kmetje z večjo skrbjo lotiti združnega dela.

Največ živine se bo v bodoče izvažalo iz države po zadrugah. Ali bo to veljalo tudi za Slovenijo, je odvisno od kmetov samih, kajti uredba tega vprašanja ni rešila, zato ga morajo kmetje sami, da ne bodo žrtev raznih spekulantom. Izvoz živine iz Slovenije mora priti v združne roke!

## Kdor ne pozna žrtev, je za narod mrtev!

Dober naš somišljenik iz Bele Krajine nam je pretekle dni poslal dopisnico naslednje vsebine: «Danes sem prejel 2. šte. «Slovenske zemlje». Ker sem še, ko je izhajala «Slovenska vas» plačal takrat celoletno naročnino za časopis, katerega pa potem nisem več dobival, prosim, da mi pojasnite, ali se bo takrat plačana naročnina uporabila mogoče sedaj za «Slovensko zemljo» ali ne, da se bom znal ravnati.»

Uprava mu je odgovorila naslednje in ta odgovor velja obenem tudi vsem ostalim našim somišljenikom:

«Na Vaš dopis z dne 2. t. m. Vam vljudo sporočamo, da Vam bomo naročnino, ki ste

jo preveč vplačali za «Slovensko vas», seveda vzeli v račun za sedaj izhajajočo «Slovensko zemljo». Pripominjamo k temu, da smo pri prejšnjem časopisu itak imeli velik deficit (izgubo), ker ljudje niso redno plačevali naročnine, oziroma je nekateri sploh niso plačevali. Upamo torej, da boste dejanski položaj, s katerim se moramo bojevati, razumeli in nam tudi za «Slovensko zemljo» nakazali naročnino ter s tem napravili svojo dolžnost do gibanja, ki Vas veže prav tako, kakor nas, ki v Ljubljani pri listu in gibanju brezplačno sodelujemo. Brez žrtev ni zmage in kdor ne pozna žrtev, je za narod mrtev! Zato Vas prosimo, ne samo, da plačate naročnino za «Slovensko zemljo», ampak da zberete še kake krajevarje za tiskovni sklad in nam s tem pomagajte pri našem delu. Če pa seveda vztrajate pri svoji zahtevi, se Vam bo že vplačana naročnina zaračunala...»

# IZ DOMAČE POLITIKE

## Narodna seljačka stranka

O izstopu skupine dr. Dragoljuba Jovanovića iz «Saveza zemljoradnikov» smo že poročali. Ustanovljena je bila nova stranka, ki so jo krstili za «Narodno seljačko stranko», in je pričela takoj z delom. Svojem somišljenikom je razposlala okrožnico, v kateri so navodila za organiziranje stranke. Obenem pa je izdal izvršni odbor tudi program, ki je najpopolnejši program od vseh obstoječih srbskih strank, ki zahteva novo socialno in državno ureditev, v kateri bo zajamčeno, da bo imel kmet in vsak pošten človek, ki opravlja kakršno koli delo vse pravice in užival vse svoboščine, brez katerih je vsak napredek v gospodarstvu, politiki in prosveti nemogoč. Program zahteva *federativno ureditev države*, v kateri bodo Slovenci in Hrvati dejansko enakopravni s Srbi. *Korupcijo je treba odpraviti* in njene povzročitelje strogo kaznovati. Ni dvoma, da bo zbrala nova stranka v svojem okoliščju podeželske množice srbskega ljud-

stva, ki so bile dosedaj izigrane od vseh srbskih strank.

Stranko bo vodil dr. Dragoljub Jovanović, kar je najboljšje jamstvo, da bo stranka na svojem programu in zahtevah tudi vztrajala. Dr. Dragoljub Jovanović spada med najdelavnejše srbske politike in ni srbskega okraja, v katerem še ne bi govoril kmetom na raznih shodih. Bil je prvi srbski politik, ki je navezal z dr. Mačkom v času šestojanuarskega režima najtesnejše zveze, s katerim jih še danes goji. Bil je tudi edini politik, ki je zagovarjal federativno ureditev države. Sporazum med Hrvati in Srbi je temelj Jovanovićeve notranji politiki in ga zato pred raznimi napadi srbskih strank tudi brani. Z ustanovitvijo «Narodne seljačke stranke», je ustvarjen v Srbiji nov politični činitelj, ki bo vse svoje delovanje usmeril za konsolidacijo države in izboljšanje položaja delovnega človeka.

## Kmetijska politika vlade

V nedeljo je bila v Subotici konferenca desnega krila zemljoradnikov, ki sodelujejo v vladi. Na konferenci je govoril kmetijski minister dr. Branko Čubrilović o zunanji in notranji politiki sedanje vlade. V notranje političnem delu svojega govora je odločno obsodil razne spletke proti sporazumu, ki je zadovoljil Hrvate in vsaj delno omogočil svobodnejše politično gibanje. Vlada, v kateri je finančni minister Hrvat se bori proti kartelom, kapitalistom in za dobrobit malega človeka.

O kmetijski politiki vlade pa je dal minister Čubrilović časnikašem naslednjo izjavo: «Kmetijstvo bi moralo obvarovati tri glavna načela: imeti mora zemljo za proizvodnjo, organizirano delo in organizirana tržišča. Zemlje je pri nas dovolj, samo treba jo je pravilno razdeliti. Zemljo je treba dati vsakemu, ki hoče delati. Delo in

orodje za pridelovanje je v tesni zvezi, zato je treba oboje organizirati na združni podlagi, ker se prideliki malemu kmetu ne izplačajo, saj večkrat ne krijejo niti stroške obdelave zemlje. Moderne države postajajo posrednik med proizvajalcem in potrošnikom in skrbijo za izravnavanje cen. Pri nas bo izvedena reorganizacija «Prizada», ki ne bo mogel v bodoče več delati po sedanjem načinu, ampak bo postal ustanova, ki bo res v korist kmetijstva in gospodarstva. Ravnateljstvo za prehrano bo delalo na to, da izboljša razmere v pasivnih (revnih) krajih. V načrtu je sprememba proizvodnje v teh krajih. Poleg tega bo ravnateljstvo za prehrano skrbelo za izravnavanje cen v pasivnih krajih. «Prizad» pa v aktivnih (bogatih). Spremembe v našem kmetijstvu, moremo imenovati: načrtno urejeno gospodarstvo.

= Nesloga med srbskimi demokrati. Izvolitev dr. Milana Grola za predsednika demokratske stranke ni zadovoljila vseh strankinih pristašev. Nekateri bi imeli rajši za predsednika dr. Božo Markovića. Strankini odpadniki, ki jih je demokratska stranka izključila, ali pa so iz nje sami izstopili, živahno delajo med ljudstvom in delajo nerazpoloženje proti strankinemu vodstvu, ki ne razume hotenja svojih pristašev.

= Volitve v hrvatski sabor. «Hrvatski dnevnik» zahteva v svojem uvodniku od 3. marca takojšnje volitve v hrvatski sabor. Srbske politične stranke so razcepljene in si volitev zato ne žele, toda zaradi tega ne smejo trpeti Hrvati. Nasledke nesporazuma in nesloge med Srbi ne bodo nosili Hrvati. «Sabor je banovini Hrvatski za njeno organizacijo in demokratizacijo nujno potreben, toda ne samo na papirju, temveč tudi dejansko», zaključuje svoj uvodnik «Hrvatski dnevnik».

*Dr. Dragoljub Jovanović*

## Kaj nam pišejo ...

«Vaše pismo me je razveselilo, ker je res potrebno, da organizacijsko delo pospešimo. Zadosti smo doslej spali. Razgovarjal sem z zvestim in prepričanim našim somišljenikom R. A., ki bo prevzel organizacijsko delo. Jaz bom pri delu pomagal, kolikor bom le mogel. Ravnali se bomo po okrožnici, katero ste nam poslali 1939. leta in ustanavljali občinske organizacije, tako, da bo naš okraj čim prej

dobro organiziran. Kdaj prične izhajati naš list «Slovenska zemlja»? Težko jo pričakujemo, ker nam bo pri našem delu v veliko pomoč.»

B. F., Dravograd.

Opomba uredništva: Namesto «Slovenske vasi» je pričela izhajati «Slovenska zemlja», s katero smo pred slovensko delovno ljudstvo stopili 1935. leta, po nasilnih levitičevih volitvah. Prosim Vas, da z delom nadaljujete in s tem izpričate svojo privrženost osvobodilni misli našega gibanja.

# Kaj pišejo drugi o nas?

Že v svojem poročilu o delegatskem zboru našega gibanja, ki je bil 12. novembra preteklega leta v Zagrebu, smo objavili tudi govor člana izvršnega odbora dr. Lada Vavpetića, ki je med ostalim poudaril naslednje: «O našem obstoju ne boste izvedeli ničesar niti iz «Slovenca» in «Domoljuba», niti iz «Jutra» in «Domovine». To je resnica, ki nas pa prav nič ne boli, saj vemo, da se nas ta pisana družba zelo boji, ...»

Mi dobro vemo, kdo smo in kaj hočemo! To pa dobro vedo tudi gospodje, ki pri imenovanih listih odločajo, zato tako previdno molčijo! Toda tudi molk ima svoj pomen! Kaže nam namreč vso zbeganost, ki je v njih vrstah in glavah nastala, kaže pa tudi njihov strah pred nami, ki vstajamo. Vstajamo in vstali bomo in s svojo pošteno besedo podrli, kar je gnilega. To je naš namen. Zavedamo se, da s tem najbolj koristimo svojem slovenskemu delovnemu ljudstvu, ko mu odpiramo oči in mu kažemo pota po katerih mora hoditi, če hoče kdaj priti iz sedanjih stisk in težav.

Ob pričetku našega izhajanja sta se nas spomnila samo dva slovenska lista in sicer «Večernik», ki izhaja v Mariboru in «Slovenija», ki izhaja v Ljubljani. «Večernik» je pričetek našega izhajanja omenil takole: «Slovenska zemlja». Po daljšem presledku, čigar vzroki so vsakomur znani, je pričela spet izhajati kot tednik «Slovenska zemlja» kot glasilo slovenske kmečko-delavske politike. Izdaja jo konsorcij, urejuje pa Pavel Kreutzer. *Slovensko podeželje bo zopet izhajajočo «Slovensko zemljo» brez dvoma pozdravilo z zadoščenjem, da je začela spet dvigati zanj svoj glas.* V prvi številki je na-

pisal uvodno besedo dr. Dragotin Lončar, ki postavlja tri poglavitne zahteve: «Hočemo ljudsko vladavino. Hočemo enakopravnost Slovencev v skupni državi s Hrvati in Srbi. Hočemo sorazmeren življenjski obstoj za vse, ki pošteno delajo.»

«Slovenija» piše v svoji letošnji deveti številki o nas tole:

«Slovenska zemlja». Po daljšem presledku je začela spet izhajati «Slovenska zemlja», glasilo kmečko-delavske politike in sicer to pot kot tednik in v večjem obsegu. List je glasilo takojmenovanega kmečko-delavskega gibanja, ki ima v narodnem pogledu iste (podobne, opomba uredn.) cilje kakor jih ima Hrvaška kmečka stranka, ki jo vodi dr. Maček. Zato seveda pod centralistično Stojadinovićevo vladavino ni bil priljubljen. Uvodni sestavek izvajaja program lista in gibanja: zahteva ljudsko vladavino, enakopravnost Slovencev v skupni državi s Hrvati in Srbi, sorazmeren življenjski obstoj za vse, ki pošteno delajo. Drugi sestavki se bavijo s posameznimi programatičnimi točkami gibanja in prikazujejo notranje in zunanje-politični položaj. V posbnem sestavku se ukvarja (graja, opomba uredn.) list z načini našega političnega boja, pri čemer omenja, da tudi kmečko-delavskemu gibanju ni bilo prizanešeno z očitkom komunističnih priganjačev. Itd. ...

Toliko za danes, da našim somišljenikom povemo, kateri list je sploh omenil pričetek izhajanja «Slovenske zemlje». Še nekaj je listov v Sloveniji, od katerih bi pričakovali, da to store. Seveda nam je vse enako, če nas ravno tako zataje, kakor sta nas zatijili glavni glasili JRZ in JNS. Po perju se ptiča spozna in tudi njih politiko bomo ocenjevali po njih «taktiziranju».

## Naše gospodarstvo

\* Podražitev kvasa. Cene kvasu, brez katerega gospodinjne ne morejo izhajati, stalno rastejo. Ponekod ga prodajajo že po 40.— din za kg, kar je veliko previsoka cena. Država je poklicana, da napravi red.

\* Dravo bodo regulirali. Letos bodo začeli regulirati Dravo med Ptujem in Budino. Delo je prevzelo gradbeno podjetje ing. Pretnar iz Ljubljane za 2.800.000 din. Obdravski delavci bodo imeli možnost zaslužka.

\* Slinavka v mariborski okolici. V okolici Maribora so odkrili več primerov parkljevke in slinavke. Zaradi tega so v Mariboru prepovedani vsi živinski in svinjski sejmi.

\* Pomanjkanje mila. V mnogih krajih primanjkuje mila. Milo izdelujemo doma, toda zaradi nepravilne trgovinske politike, moramo loj, ki ga primanjkuje, uvažati iz tujine. Živino, prodano v inozemstvo, bi morali klati doma, potem bi bilo dovolj loja in tudi mila in nam ne bi bilo treba bogateti tujcev.

### Tržne cene

Perutnina, jajca, mleko in mlečni izdelki:

Zaklani piščanci po 25, kokoš in petelin 24, raca 22, gos po 22 do 26 din. Zadnje čase so bile naprodaj tudi divje race, in sicer po 16 din kos.

Edina pocenitev, ki jo je treba omeniti, je pocenitev jaje na 1 do 1,25 din kos. Cene mlečnih izdelkov in mleka so naslednje: mleko po 2 do 2,25 din liter, surovo maslo 28 do 34 din kg, čajno maslo 34 do 40 in kuhano maslo 32 do 36 din; bohinski sir 28, trapistovski I, vrste po 26 do 28 din in II, vrste po 20 do 24 din.

### Živina:

Na ljubljanskem živalskem sejmu je bila cena živini naslednja: voli in telice I, vrste po 6 do 6,50 din kg žive teže, II, vrste po 5 do 5,50 din in III, vrste po 4,50 do 5 die; krave I, vrste po 5 do 5,50, II, vrste po 4 do 4,50 in III, vrste po 3,50 do 4 din; teleta I, vrste po 6 do 7 in II, vrste po 6 din. Nespremenjene so ostale tudi cene prašičev. Domače špeharje so prodajali po 9 do 10 din

\* Pomoč revnim na Hrvatskem. «Gospodarska Sloga», ki je organizirala zimsko pomoč siromašnim, je poslala v pasivne kraje 941 vagonov živil. Vlada pa je odobrila brezplačen prevoz za 1.000 vagonov živinske krme v kraje, ki jim krme primanjkuje zaradi lanske povodnji.

\* Brezplačen prevoz moke in pšenice v Slovenijo. Finančno ministrstvo je dovolilo ljubljanski tvrdki Bregar in Krek prevoz 2.000 vagonov pšenice in moke iz Vojvodine brez tovarniških pristojbin. Omenjena tvrdka bo mogla prodajati moko in pšenico ceneje okrog 40 para za kg.

\* Primanjkljaj Pokojninskega zavoda? Pokojninski zavod, v katerem so zavarovani zasebni nameščenci, je imel lansko leto 70.000 din primanjkljaja. Kako je ta primanjkljaj nastal, tega ne povedo. K stvari se bomo še povrnili.

kg žive teže, pršutarje po 8 do 8,50 in sremške špeharje po 10 do 10,50 din kg.

Mariborski živalski sejem (27. febr.) Dogon: 5 konj, 94 bikov, 140 volov, 402 kravi in 10 telet, skupno 512 glav. Cena za kg žive teže: debeli voli 5 do 6,50, poldebili voli 4 do 5, plemenski voli 5,50 do 7, biki za klanje 3,50 do 4,75, klavne krave debele 4 do 5, plemenske krave 4 do 5, krave klobasarice 2,75 do 3,25, molzne krave 4 do 5, breje krave 3,50 do 4,50, mlada živina 4,50 do 6, teleta 4,50 do 6 din. Prodanih je bilo 415 glav.

### Meso:

Meso je na ljubljanskem trgu po naslednjih cenah: govedina I, vrste 12 do 14, II, vrste 10 do 12 in III, vrste po 8 do 10. Se vedno precej drag je loj in zelo malo ga je naprodaj. Mesarji ga navadno razprodajo že na klavnici. Uradna cena je 8 do 10 din kg. Telatna je po 14 do 16 din I, vrste in II, vrste po 12 do 14 din. Najdražja je svinjina, sveža I, vrste po 18 do 20 din in II, vrste po 14 do 16 din. Domača slanina je po 16, slanina hrvaških prašičev pa po 17 do 18 din kg. Mast prodajajo po 21 do 22 din.